

Folket kirke med den irske Statskirke. Det er imidlertid ganske vist, at man kunde give Folket kirken en saadan Selvbestemmelse og Selvstændighed, at den blev en irsk Statskirke, saaledes at Folket gik ud af den. Den ærede Ordfører gav dog med Hensyn til denne Selvbestemmelse og Selvstændighed nogen Oplysning. Han forklarede nemlig idag Grundlovens § 75 saaledes, at den tilfiger en kirkelig Medvirkning ved Lovgivningen — dette kan jeg dog egentlig ikke indrømme; det staaer der ikke Noget om i Paragraphen —, og den tænkte han sig udøvet enten gennem en Synodalsforfatning, rimeligviis som det Correcteste, eller i Nødstilfælde gennem et Consistorium. Jeg kjender jo begge disse Forslag; de findes i den af Sjællands Biskop afgivne Betænkning. Jeg maa tilstaae, at det, som forekommer mig utvivlsomt at ligge nærmest, naar man skal udføre Grundlovens § 75, og hvad der paa en Maade, som jeg fuldkomment kan billige, omhandles i hiin Betænkning, er Opgjørelsen mellem de Anliggender, som høre ind under den almindelige Lovgivning og vedrøre de borgerlige Friheder og Rettigheder, vedrøre Kirkens Pengevæsen osv., kort sagt, de Anliggender, som vedkomme Staten, og saa de Anliggender, som vedkomme Kirken alene. Jeg nærer ikke det mindste Ønske om, at disse sidste Anliggender skulle forblive under Rigsdagens Raadighed; jeg troer ogsaa, at disse Anliggender — de confessionelle, de rituelle, Spørgsmaalene om de Haandbøger, der skulle bruges ved Gudstjenesten, om dennes Form, om Alt, hvad iøvrigt dertil hører — bør lægges under Kongen og hans ansvarlige Kirkeminister med en raadgivende Autoritet, constitueret paa en eller anden Maade, ved Siden af sig. Derom har jeg, som sagt, ikke Tvivl. Men det store Spørgsmaal er: hvor skulle de andre Anliggender hen? Troer man at kunne faae Rigsdagen til at opgive disse Anliggender, som gribe dybt ind i de borgerlige Anliggender? Jeg troer aldrig, at man vil komme til at faae gennemført den Forbring, som er bleven opstillet om, at et Consistorium, stillet ved Siden af Kirkeministeren, skulde kunne forbyde ham at forelægge hvilket som helst Forslag for Rigsdagen og altsaa ogsaa selvfølgeligt forbyde ham at gaae ind paa

et hvilket som helst privat Forslag, thi saa vilde jo Rigsdagens Initiativ derved være meget alvorligt forrykket. Jeg troer ikke, at noget Saadant vil lykkes, og det er aldeles ikke, fordi jeg frygter for — det maa det ærede Medlem ikke troe —, at vi derved skulde faae en Kirkeforfatning, som vilde føre os til en irsk Statskirke, at jeg ønsker, at det ikke maa blive forsøgt. Nei, paa ingen Maade; men et Forsøg derpaa vilde føre os ind i en Kamp, som, fordi en saadan Forbring ikke lader sig opfylde, vilde være unyttig og derfor skadelig. Det gjælder om en fredelig og mindelig Afgjørelse, og Veien dertil — deri har den høitærede Kirkeminister fuldkommen Ret — gaar igennem den her foreslaaede Lov.

Jeg kan ikke fravige den Mening, at den ærede Ordfører dog ikke klarede fuldkomment for sig, naar han ikke nu vilde høre Noget om, at han ifjor havde henviist os til Landemoderne. Det var virkelig hans Mening ifjor blot at henvise os til dem. Dette er en Bagatel, og jeg skal ikke derfor i mindste Maade tabe Noget af den Høiagtelse og Velvilje, som jeg iøvrigt nærer for ham, men det er dog sandt, at han ifjor tænkte sig Sagen afgjort, naar Landemoderne Betænkning forelaa, medens han nu henviiser os til en Kirkecommission. Der er jo forresten den Forskiel, at Kirkecommissionens Sammenfatning ene og alene vil beroe paa Ministerens Skjøn, hvorimod Landemoderne jo virkelig have tilveiebragt en Prøvelse fra forskjellige Sider. Det kunde jo tænkes, at Commissionen sammensattes saaledes, at den ærede Ordfører ikke blev tilfreds med dens Arbejde, og saa vilde vi, som sagt, være lige nær. Jeg troer ikke, at det med Høie kan siges, at denne Sag ikke er bleven underkastet en alsidig og alvorlig Overveielse. Vel skal jeg indrømme, at Lidenskaberne enkelte Gange kunne være komne i Bevægelse, men jeg skjønner dog ikke rettere, end at vi paa en fuldkomment sømmelig og rolig Maade have forhandlet om Sagen, og det er jo nu det tredje Møde, hvori vi underkastede den dens anden Behandling, efterat vi tidligere have tilbragt tre Dage med dens første Behandling. — Jeg kan ikke indrømme Nødvendigheden af, hvad det ærede Medlem for Sde